

Σχολή Επιστημών Υγείας
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Εργαστήριο Φιλοσοφικής Έρευνας
πάνω στο Φαντασιακό, ΑΠΘ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης

Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας
Πανεπιστημίου Αθηνών

1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιατρικής Ηθικής και Βιοηθικής

*Το φυσικό και το τεχνητό
υπό το πρίσμα των αναπαραγωγικών
και των βελτιωτικών τεχνολογιών*

Παρασκευή – Σάββατο – Κυριακή, 8-9-10 Δεκεμβρίου 2017,
αμφιθέατρο Π, υπόγειο, Κέντρο Διάχυσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων
(ΚΕ.Δ.Ε.Α.) Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
3ης Σεπτεμβρίου, 546 35 Θεσσαλονίκη

www.medical-ethics.web.auth.gr

Χορηγοί:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τοπική Οργανωτική επιτροπή:

Σωκράτης Δεληβογιατζής, Καθηγητής Φιλοσοφίας και Διευθυντής του **Εργαστηρίου Φιλοσοφικής Έρευνας πάνω στο Φαντασιακό**, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητής Ηθικής και Ποιμαντικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ιωάννης Μαρκόπουλος, Καθηγητής Φιλοσοφίας της Τεχνοεπιστήμης στο ΠΜΣ του Π.Τ.Δ.Ε., Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Φιλήμων Παιονίδης, Καθηγητής Ηθικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας, Πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Μιλτιάδης Βάντσος, Αναπλ. Καθηγητής Χριστιανικής Ηθικής και Βιοηθικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ελένη Καλοκαιρινού, Αναπλ. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Υπότροφος Ωνασείου Κοινωφελούς Ιδρύματος.

Φερενίκη Παναγοπούλου – Κουτνατζή, Ειδική Επιστήμων της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού χαρακτήρα, Πανεπιστήμια Πειραιώς, Αθηνών και Πελοποννήσου, Υπότροφος Ωνασείου Κοινωφελούς Ιδρύματος.

με τη συνεργασία των

Γιάννη Δημολιάτη, Αναπλ. Καθηγητή Υγιεινής και Ιατρικής Εκπαίδευσης, Μονάδα Ποιότητας ζωής και θανάτου, **Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας**, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και

Ευάγγελου Πρωτοπαπαδάκη, Επίκουρου Καθηγητή Ηθικής Φιλοσοφίας, **Διευθυντή του Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας**, και Επικεφαλής του Ελληνικού Κλιμακίου της Έδρας Βιοηθικής της UNESCO (Haifa), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

συνδιοργάνωση

με το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

της Θεολογικής Σχολής

του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Πρόγραμμα

Παρασκευή, 8 Δεκεμβρίου 2017

9.00 – 9.30. Προσέλευση - Εγγραφές

A' Συνεδρία

Προεδρείο: Βασιλική Καραβάκου, Μιλτιάδης Βάντσος

09.30 – 09.45 *Σωτήριος Γ. Τόζιος*, Νοσηλευτής στο Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ, MSc. και *Γεώργιος Ι. Ταγαράκης*, Επίκ. Καθηγητής Καρδιοθωρακοχειρουργός, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ.

«Αρνητική και θετική ευγονική».

09.45 – 10.00 *Αναστασία-Σοφία Αλεξιάδου*, Δρ. Φιλοσοφίας-Ιστορικός, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Ηθικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Ζητήματα ηθικής στις σύγχρονες αναπαραγωγικές τεχνολογίες».

10.00 – 10.15 *Ιωάννης Μαζαράκης*, υποψ. Διδάκτωρ, Τμήμα Κινηματογράφου, Σχολή Καλών Τεχνών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Αναδομητικός Μεταμοντερνισμός και Βιοηθική: Η κριτική των Βασικών Αρχών Ηθικής (Principlism) ενόψει ενός μεταμοντέρνου πραγματισμού».

10.15-10.30 *Παυλίνα Αλεξίου*, υποψ. Διδάκτωρ Βιοηθικής, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Νευροενίσχυση: η ασφάλεια και η αυθεντικότητα υπό το πρίσμα της βιοηθικής».

10.30.-10.45 *Γεώργιος Στρέμπλης*, Πτυχιούχος Φιλοσοφίας, Μεταπτυχιακό στη Συστηματική Φιλοσοφία, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Η Αβάσταχτη Αθωότητα των Βελτιωτικών Τεχνολογιών».

10.45 – 11.00 *Συζήτηση*

11.00 -11.30 *Διάλειμμα*

B' Συνεδρία

Προεδρείο: Πολυχρόνης Βούλτσος, Ελένη Καλοκαιρινού

11.30 – 11.45 *Τάκης Βιδάλης*, Δρ., Επιστημονικός συνεργάτης της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής. (Ανακοίνωση με τηλεδιάσκεψη).

«Νέες προοπτικές στη γονιδιακή θεραπεία: προβλήματα ασφάλειας και ευγονικής. (Με αφορμή το περιβόητο Crispr Cas9)».

11.45-12.00 π. Γεώργιος Τρικκαλιώτης, Πτυχιούχος Βιολογίας και Θεολογίας, Μεταπτυχιακός φοιτητής στη Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Η Crisp και ο γενετικός σχεδιασμός των μελλοντικών γενεών. Είναι ηθικά αποδεκτή η υπέρβαση της φυσικής αναγκαιότητας;»

12.00-12.15 Γρηγόριος Αθανασιάδης, υποψ. Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Το επιχείρημα της ολισθηρής πλαγιάς στην ανθρώπινη γενετική θεραπεία».

12.15-12.30 Ελεονώρα Γιατσίδου, Δρ. Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Πτυχές των ορίων της ανθρώπινης παρέμβασης στην ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή».

12.30-12.45 Ανδριάνα Ζησιμάτου, υποψ. Διδάκτωρ Ηθικής Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

«Η τεχνητή αναπαραγωγική διαδικασία ως δικαίωμα»

12.45-13.30 Συζήτηση.

Γ' Συνεδρία

Προεδρείο: Ιωάννης Μαρκόπουλος, Μάρα Σιμοπούλου

15.00 – 15.15 Μάρα Σιμοπούλου, Επίκ. Καθηγήτρια, Ιατρική Σχολή Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Κλινική Εμβρυολόγος/ Γενετίστρια

Μαρμαρά Κ., Παιδαγωγός/Φιλολόγος. Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Ιατρική Σχολή Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Λαμπροπούλου Μ., Αν. Καθηγήτρια, ιατρική Σχολή Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Γαλάζιος Γ., Καθηγητής Μαιευτικής Γυναικολογίας, Ιατρική Σχολή Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Πάντος Κ., Κέντρο Ανθρώπινης Αναπαραγωγής. Νοσοκομείο Γένεσις Αθηνών

Κουτσιλιέρης Μ., Καθηγητής Φυσιολογίας Ιατρική Σχολή Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

«Ο ιατρικός τουρισμός στην υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Πού βρισκόμαστε σήμερα και ποια τα θέματα της Βιοηθικής διάστασης που προκύπτουν».

15.15 -15.30 Μάρα Σιμοπούλου, Επίκ. Καθηγήτρια, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κλινική Εμβρυολόγος/Γενετίστρια

Πασχαλίδου Κ., Δικηγόρος. Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Ιατρική Σχολή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Λαμπροπούλου Μ., Αν. Καθηγήτρια, Ιατρική Σχολή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Πάντος Κ., Κέντρο Ανθρώπινης Αναπαραγωγής. Νοσοκομείο Γένεσις Αθηνών

Κουτσιλιέρης Μ., Καθηγητής Φυσιολογίας Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

«Γενετική ανάλυση εμβρύων προεμφυτευτικού σταδίου: πρακτικές και προοπτικές παγκοσμίως, από ηθική και νομική σκοπιά».

15.30-15.45 *Μάρα Σιμοπούλου, Επίκ. Καθηγήτρια, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κλινική Εμβρυολόγος/Γενετίστρια*

Μπαφατάκη Β., Δημοσιογράφος. Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Ιατρική Σχολή Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Λαμπροπούλου Μ., Αν. Καθηγήτρια, Ιατρική Σχολή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Νικολέττος Ν., Καθηγητής Φυσιολογίας, Ιατρική Σχολή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Πάντος Κ., Κέντρο Ανθρώπινης Αναπαραγωγής. Νοσοκομείο Γένεσις Αθηνών

Κουτσιλιέρης Μ., Καθηγητής Φυσιολογίας Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

«Παρένθετη μητρότητα και ο ρόλος της στο πλαίσιο της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Επιλογές και περιορισμοί σε μια βιοηθικά αμφιλεγόμενη κοινωνία».

15.45-16.00 *Ναταλία Πανάτσα, υποψ. Διδάκτωρ, Παιδαγωγική Σχολή, Π.Τ.Δ.Ε., Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

«Σύγχρονες αναπαραγωγικές τεχνολογίες: μια φεμινιστική κριτική προσέγγιση».

16.00-16.15 *Ευαγγελία Δεληβογιατζή, υποψ. Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

«Αυτοφύες και πεπονημένοι: τα ηθικά όρια μιας «φιλελεύθερης ευγονικής» (Habermas).

16.15-16.45 *Συζήτηση*

16.45-17.30 *Διάλειμμα.*

Δ' Συνεδρία. Τελετή έναρξης.

Προεδρείο: Μιλτιάδης Βάντσος, Ελένη Καλοκαιρινού.

17.30-18.30 *Χαιρετισμοί - Καλωσόρισμα.*

Ελένη Καλοκαιρινού, Αν. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Μιλτιάδης Βάντσος, Αν. Καθηγητής Χριστιανικής Ηθικής και Βιοηθικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Θεόδωρος Λαόπουλος, Καθηγητής του Τμήματος Φυσικής, Σχολή Θετικών Επιστημών, Αντιπρύτανης Έρευνας και Συντονισμού.

Παρασκευή Αργυροπούλου – Πατάκα, Καθηγήτρια του Τμήματος Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Αντιπρύτανης Ανθρωπίνων Πόρων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Δημήτριος Μαυροσκούφης, Καθηγητής Παιδαγωγικής, Κοσμήτορας Φιλοσοφικής Σχολής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας, Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Φιλήμων Παιονίδης, Καθηγητής Φιλοσοφίας, Πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

π. Αθανάσιος Γκίκας, Καθηγητής Ποιμαντικής, Αν. Πρόεδρος του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ισμήνη Κριάρη – Κατράνη, Καθηγήτρια του Συνταγματικού Δικαίου, Πρύτανης του Παντείου Πανεπιστημίου.

Σωκράτης Δεληβογιατζής, Καθηγητής Φιλοσοφίας, Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Φιλοσοφίας, Διευθυντής του Εργαστηρίου Φιλοσοφικής Έρευνας πάνω στο Φαντασιακό, Διευθυντής του περιοδικού Φιλοσοφειν. Πολιτικά Ανθρωπολογικά, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Γιάννης Δημολιάτης, Αν. Καθηγητής Υγιεινής και Ιατρικής Εκπαίδευσης. Μονάδα Ποιότητας Ζωής και Θανάτου. Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Ευάγγελος Πρωτοπαπαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Εφαρμοσμένης Ηθικής, Διευθυντής του Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος του Ελληνικού Κλιμακίου της Έδρας Βιοηθικής της UNESCO (Haifa).

E' Συνεδρία.

Προεδρείο: Γκόλφω Μαγγίνη, Απόστολος Νικολαΐδης

18.30-18.45 Απόστολος Β. Νικολαΐδης, Καθηγητής και Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Σύλληψη ή γονιμοποίηση;»

18.45-19.00 Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητής Ηθικής και Κοινωνιολογίας, Τμήμα Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Θεολογική και κοινωνική προσέγγιση του δικαιώματος της αναπαραγωγής».

19.00-19.15 Μιλτιάδης Βάντσος, Αν. Καθηγητής Χριστιανικής Ηθικής και Βιοηθικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Το φυσικό και το τεχνητό στον αθλητισμό. Ηθική θεώρηση της φαρμακοδιέγερσης (doping)».

19.15-19.30 Ελένη Ρεθυμιωτάκη, Επίκ. Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής.

«Ανθρώπινο σώμα ή/και βιολογικό υλικό: από την βιοηθική αναζήτηση στην νομικοπολιτική επιλογή».

19.30-19.45 *Μιχαήλ Παρούσης, Αν. Καθηγητής Φιλοσοφίας, Θεωρίας και Επιστημολογίας του Δικαίου, Πανεπιστήμιο των Πατρών.*

«Η εγγενής ηθικότητα του φυσικού».

19.45-20.00 *Πολυχρόνης Βούλτσος, Επίκ. Καθηγητής Ιατρικής Νομολογίας και Δεοντολογίας, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

«Η έννοια της φυσικότητας στη σύγχρονη Βιοηθική: υποκρισία ή ιστορικός συμβιβασμός;»

20.00-20.30 *Συζήτηση.*

Σάββατο, 9 Δεκεμβρίου 2017

Στ' Συνεδρία

Προεδρείο: Γεώργιος Γεωργαδάκης, Γιάννης Δημολιάτης

9.30-9.45 *Αντώνιος-Μανούσος Ανδρουλάκης, Φυσικός – Θεολόγος, Μεταπτυχιακός φοιτητής στη Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.*

«Σχεδιάζοντας το ανθρώπινο γονιδίωμα – Μέθοδος Crispr/Cas9»

9.45-10.00 *Ιωάννης Λαδάς, υποψ. Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.*

«Προς μία αναθεώρηση του παραδεδομένου ορισμού της μητρότητας: Ηθικά και θεολογικά ζητήματα».

10.00-10.15 *Γεωργία Λιβιέρη, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.*

«Ένα παιδί, τρεις γονείς, πολλές ηθικές ανησυχίες. Φωτίζοντας τις εν δυνάμει σκοτεινές πτυχές του...»

10.15-10.30 *Αικατερίνη Γ. Γεωργαδάκη, Βιολόγος, BSc, Master στην Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή, PhD στην Εξελικτική Βιολογία. Μονάδα Βιοϊατρικών Εφαρμογών, Ινστιτούτο Βιολογίας, Φαρμακευτικής Χημείας και Βιοτεχνολογίας, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα.*

Γεώργιος Σ. Γεωργαδάκης, Χειρουργός Μαιευτήρας Γυναικολόγος MD, PhD. Γυναικολογικό Κέντρο Βόλου, Γενική Κλινική Βόλου ΑΝΑΣΣΑ, Βόλος.

«Παρόν και μέλλον εμβρύων και παιδιών ‘τριών’ /.. περισσότερων γονέων’ : Ιατρικοί κίνδυνοι, Ασφάλεια, Βιο-ηθικά Διλήμματα»

10.30-10.45 *Αικατερίνη Γ. Γεωργαδάκη, Βιολόγος, BSc, Master στην Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή, PhD στην Εξελικτική Βιολογία. Μονάδα Βιοϊατρικών Εφαρμογών, Ινστιτούτο Βιολογίας, Φαρμακευτικής Χημείας και Βιοτεχνολογίας, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα.*

Γεώργιος Σ. Γεωργαδάκης, Χειρουργός Μαιευτήρας Γυναικολόγος MD, PhD. Γυναικολογικό Κέντρο Βόλου, Γενική Κλινική Βόλου ΑΝΑΣΣΑ, Βόλος.

«Επιστημονικές αποδείξεις για την έναρξη κάθε ανθρώπινης ζωής : Κλειδί κατανόησης, αξιολόγησης, αποδοχής / απόρριψης των γενετικών παρεμβάσεων».

10.45-11.00 Συζήτηση

11.00-11.30 Διάλειμμα

Z' Συνεδρία

Προεδρείο: Φιλήμων Παιονίδης, Ανδρέας Προκοπίου

11.30-11.45 Στέφανος Αθανασίου, Δρ. Θεολογίας, Διδάσκων (Lehrbeauftragter) του μαθήματος ορθόδοξης θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Βέρνης.

«Ιατρική βελτίωση του ανθρώπου και ορθόδοξη ανθρωπολογία. Σύγκλιση ή αντίθεση;»

11.45-12.00 Καλομοίρα Κ. Σακελλαράκη, υποψ. Διδάκτωρ Εφαρμοσμένης Ηθικής Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

«Ανθρώπινα δικαιώματα και παρένθετη μητρότητα. Σχέση ανάμεσα στις διάφορες ηθικές προσεγγίσεις και στις προσεγγίσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

12.00-12.15 Μαρία Κ. Κανελλοπούλου – Μπότη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

«Το παιδί ως μοναχική υπόθεση ή ως αποτέλεσμα μιας σχέσης στην ελληνική νομολογία για την ευθύνη για πλημμελή προγεννητικό έλεγχο».

12.15-12.30 Δρ. Ανδρέας Α. Προκοπίου, Επίκ. Καθηγητής Ιατρικής Ηθικής και Δικαίου SGUL/Unic.

«Αυτεξούσιο και Φυσική Βελτίωση vs. Ετερεξούσιο και Βελτιωτικές Τεχνολογίες».

12.30-12.45 Γιάννης Δημολιάτης, Αν. Καθηγητής Υγιεινής και Ιατρικής Εκπαίδευσης. Μονάδα Ποιότητας Ζωής και Θανάτου. Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

«Το Θεώρημα της Διπλής 'Αρνησης και η Νέμεση της (διπλής) 'Υβρης του».

12.45-13.30 Συζήτηση.

H' Συνεδρία

Προεδρείο: Μιχαήλ Παρούσης, Ευάγγελος Προτοπαπαδάκης

15.00-15.15 Ελίνα Κ. Καραματζιάνη, Φιλολόγος, υποψ. Διδάκτωρ στη Βιοηθική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

«Η δωρεά οργάνων ως πράξη καθήκοντος σύμφωνα με τον Immanuel Kant»

15.15-15.30 Κυριακή Παπακωνσταντίνου, υποψ. Διδάκτωρ Εφαρμοσμένης Ηθικής Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

«Γενετική μηχανική, ηθική βελτίωση και ελεύθερη βούληση».

15.30-15.45 Φερενίκη Παναγοπούλου – Κουτνατζή, Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίων Αθηνών, Πελοποννήσου και Πειραιώς. Νομική Ελέγκτρια Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

«Ηθικοδεοντολογικά ζητήματα της προστασίας δεδομένων υγείας».

15.45-16.00 Ευάγγελος Πρωτοπαπαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Εφαρμοσμένης Ηθικής, Διευθυντής του Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος του Ελληνικού Κλιμακίου της Έδρας Βιοηθικής της UNESCO (Haifa).

«Γενετική τροποποίηση και ηθική ενίσχυση: μια εναλλακτική Καντιανή προσέγγιση».

16.00-16.15 Βασιλική Καραβάκου, (Ph.D.), Αν. Καθηγήτρια της Φιλοσοφίας της Εκπαίδευσης, Διευθύντρια του Π.Μ.Σ., Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Διά Βίου Μάθησης, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

«Ο ρόλος της εκπαίδευσης στον σύγχρονο πολιτικό ορίζοντα της επιστήμης και της ηθικής».

16.15-16.30 Συζήτηση

16.30-17.00 Διάλειμμα

Θ' Συνεδρία

Προεδρείο: Ελένη Καλοκαιρινού, Μιλτιάδης Βάντσος

17.00 -17.45 1^η Προσκεκλημένη ομιλία:

Ruth Chadwick, Καθηγήτρια Βιοηθικής, Πανεπιστήμιο Μάντσεστερ, Ηνωμένο Βασίλειο.

«Reproductive responsibility and genetic change».

17.45-18.30 2^η Προσκεκλημένη ομιλία:

Georg Pfliegerer, Καθηγητής Συστηματικής Θεολογίας και Ηθικής, Πανεπιστήμιο της Βασιλείας.

“Enhancing unborn human life? A protestant - theological perspective”

18.30-18.45 Γκόλφω Μαγγίνη, Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Φιλοσοφίας, Τομέας Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

«Πέρα από την Κοπερνίκεια Επανάσταση: προβληματισμοί γύρω από τη νέα ανθρωπόκαινο εποχή υπό το πρίσμα της σχέσης φυσικού και τεχνητού με αφετηρία τη φιλοσοφική σκέψη του Michel Serres και του Bruno Latour».

18.45-19.00 *Ιωάννης Ν. Μαρκόπουλος, Καθηγητής Φιλοσοφίας της Τεχνοεπιστήμης, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Παιδαγωγική Σχολή, Π.Τ.Δ.Ε., Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

«Γενετικές τεχνολογίες και ζητήματα δικαιοσύνης: Βιοηθική θεώρηση της παρένθετης κύησης».

19.00-19.15 *Ελένη Καλοκαιρινού, Αν. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

«Γιατί οι ηθικές βελτιώσεις είναι λογικώς αδύνατες. Μια αριστοτελική προοπτική».

19.15-20.00 *Συζήτηση.*

Κυριακή, 10 Δεκεμβρίου 2017

Ι' Συνεδρία

Προεδρείο: *Σωκράτης Δεληβογιαζής, Μαρία Κανελλοπούλου-Μπότη*

10.00-10.15 *Κωνσταντίνος Θεολόγου, Επ. Καθηγητής Θεωρίας και Ιστορίας των Ιδεών και του Πολιτισμού.*

Σοφιάνα Αλιφιέρη, υποψ. Διδάκτωρ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

«Βελτιωτικές τεχνολογίες και ενίσχυση των ανθρωπίνων δυνατοτήτων: το ζήτημα του ηθικού σχετικισμού στο αθλητικό doping».

10.15-10.30 *Κερασένια Παπαλεξίου, Καθηγήτρια Φιλολόγος, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.*

«Τα ηθικά όρια της ευγονικής, κατά τον J. Habermas».

10.30-10.45 *Αγγελική Κερασίδου, The Ethox Centre, Nuffield Department of Population Health, University of Oxford.*

«Η ηθική αξία και η ηθική υπόσταση του ανθρώπινου εμβρύου»

10.45-11.00 *Ιωάννης Μαυρουδής, Νευρολόγος, Επισκέπτης Λέκτωρ στην Ιατρική Σχολή του University of Leeds.*

«Νευροπροσθετική και νευροενίσχυση. Διαχωριστικές γραμμές και ηθικοί προβληματισμοί».

11.00-11.15 *Παπαδοπούλου Δώρα, Δρ. Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.*

«'Social Freezing' και Αναπαραγωγική Αυτονομία».

11.15-11.45 *Συζήτηση*

11.45-12.15 *Διάλειμμα*

ΙΑ' Συνεδρία

Προεδρείο: Βασίλειος Καλλιακμάνης, Αγγελική Κερασίδου

12.15-12.30 *Μαρία Δεληγιάνη, Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας, Μ. Ed. Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας ΠΔΜ, Φοιτήτρια Θεωρητικής Γλωσσολογίας, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Συστηματικής Φιλοσοφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

«Αυτονομία και Μητρότητα: η Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή ως ατομικό δικαίωμα».

12.30-12.45 *Αλεξάνδρα Μπαρμπούτη, Θεολόγος-Διδάκτωρ Ιστορίας της Ιατρικής, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

«Μετά-ανθρωπισμός και Ευγονική: Σημεία Σύγκλισης και Απόκλισης».

12.45-13.00 *Ελένη Στ. Σισμανίδου, Δικηγόρος παρ' εφέταις. Διαπιστευμένη διαμεσολαβήτρια υπουργείου Δικαιοσύνης, οικογενειακή και τραπεζική διαμεσολάβηση. Συντονίστρια Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. Νόμου 4469/2017.*

«Είναι όντως το έμβρυο 'πράγμα';».

13.00-13.15 *Ευαγγελία Τσουμάνη, Νοσηλεύτρια, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Σερρών, Μάστερ Ψυχικής Υγείας, Μέλος ομάδας κατ' οίκον νοσηλείας.*

«Ήταν πάντα σοβαρή αλλά τώρα είναι αγέλαστη».

13.15-13.45 *Συζήτηση*

13.45-14.00 *Συμπεράσματα από τις εργασίες του συνεδρίου.*

Κέντρο Διάχυσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων (το κόκκινο κτίριο)

Θεολογική Σχολή, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής